

RAADSVOORSTEL

MET BESLUIT

Raadsvergadering	: 3 april 2023
Agendapunt	:
Onderwerp	: Fokus op it ferline. Beleidsnotitie Gebouwd erfgoed 2023
Portefeuillehouder	: Anko Postma

Beetsterzwaag, 21 februari 2023

Voorstel

1. 'Fokus op it ferline. Beleidsnotitie Gebouwd erfgoed 2023' vast te stellen.

Inleiding

Gemeente Opsterland voldoet momenteel aan de wettelijke eisen waar het gaat om de zorg voor cultureel erfgoed. Enkele recente ontwikkelingen binnen de gemeente Opsterland hebben ervoor gezorgd dat het gebouwde erfgoed weer onder de aandacht is gekomen. De roep vanuit de samenleving om het Opsterlandse erfgoed beter te beschermen is luider geworden en ook enkele aanstaande wetswijzingen zorgen ervoor dat het noodzakelijk is om aan de slag te gaan met het cultureel erfgoed. Een unaniem aangenomen motie heeft er bovendien toe geleid dat de ambitie uitgesproken is om gemeentelijk monumentenbeleid te ontwikkelen.

Het is gebleken dat er een noodzaak ligt om de zorg voor cultureel erfgoed binnen de gemeente te verbeteren en cultureel erfgoed beter te beschermen, te behouden en te benutten. Gemeente Opsterland heeft de ambitie uitgesproken beleid te ontwikkelen voor het gebouwde erfgoed en gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Met "Fokus op it ferline. Beleidsnotitie Gebouwd erfgoed 2023" wordt de basis gelegd voor de omgang met het gebouwde erfgoed binnen de gemeente Opsterland en worden de werkwijze, de voorwaarden en het proces omtrent de aanwijzing van gemeentelijke monumenten uiteen gezet.

Beoogd effect en/of resultaat

Een akkoord op de beleidsnotitie waarin de omgang met gebouwd cultureel erfgoed verankerd is en waarmee de aanwijzing van (potentiële) gemeentelijke monumenten mogelijk wordt gemaakt.

Argumenten

1.1 *Er wordt een basis gelegd voor de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.*

Er ontstaat duidelijkheid over wat we gaan doen en op welke manier, om te komen tot erfgoedbeleid dat zich focust op het gebouwde erfgoed, zodat er een adequaat beschermingskader ontstaat voor monumentwaardige panden en objecten. Panden en objecten die mogelijk in aanmerking komen voor de status gemeentelijk monument, ondergaan een beoordeling middels waarderingscriteria van Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, waarna de eigenaren van de betreffende panden benaderd worden. Indien zij akkoord gaan, kan een pand of object aangewezen worden als gemeentelijk monument.

1.2 *Passend beleid voor gebouwd erfgoed verbetert de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en bevordert het welbevinden van mensen.*

Beleid voor gebouwd erfgoed en de aanwijzing van gemeentelijke monumenten biedt in sociaal-maatschappelijk, cultureel, economisch, ecologisch, recreatief en toeristisch opzicht een meerwaarde en draagt bij aan de versterking van de regio en aan de identiteit van inwoners. Dit biedt mogelijkheden tot de vergroting van het draagvlak en waardering van inwoners voor

historische gebouwde panden en objecten en stimuleert de verbinding met de eigen woonplaats en omgeving. Bovendien geeft het mogelijkheden om monumentwaardige panden en objecten in te zetten bij ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en biedt het kansen en mogelijkheden om te sturen op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

1.3 *Er wordt een start gemaakt om beter aan te sluiten op werkzaamheden die te maken hebben met monumentwaardige gebouwen en objecten in OWO-verband.*

Nieuw beleid zorgt voor beleidskaders bij medewerkers en gemeentegrens overstijgende samenwerking wordt vergemakkelijkt (zoals taken bij de afdeling VTH). Waar het gaat om vergunningverlening, maar ook op het gebied van handhaving en toezicht, ontstaat er eenduidigheid in de werkzaamheden. Ook zorgt het voor transparantie en duidelijkheid naar aanvragers toe wanneer vergunningsaanvragen behandeld worden. Keuzes kunnen daarmee beter onderbouwd worden.

1.4 *De beleidsnotitie leidt tot het nemen van de eerste stappen om cultureel erfgoed een solide plek te geven in het toekomstige Omgevingsplan en aan de vereisten van de Omgevingswet te kunnen voldoen.*

De Omgevingswet verplicht gemeenten het geheel aan cultureel erfgoed in kaart te brengen en te gebruiken als onderlegger en meetlat voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met de ontwikkeling van beleid voor gemeentelijke monumenten en de aanwijzing van monumentwaardige panden tot gemeentelijke monumenten, wordt aan deze eisen voldaan en wordt invulling gegeven aan de wettelijke verantwoordelijkheid voor het verankeren van cultuurhistorie in gemeentelijk beleid. De aanwijzing van gemeentelijke monumenten en het bijbehorende beleid kunnen daarbij dienen als bouwsteen. Bovendien vergemakkelijkt het de integratie van het geheel aan cultureel erfgoed in het Omgevingsplan. Cultureel erfgoed vormt een leidend thema in het Omgevingsplan.

1.5 *Het zorgt ervoor dat de gemeente meer invloed kan uitoefenen op (ver)bouwplannen van monumentwaardige panden en in de omgeving van monumentwaardige of karakteristieke /beeldbepalende panden.*

Door een goed beeld te hebben van panden die monumentwaardig dan wel beeldbepalend/karakteristiek zijn, kan er beter ingespeeld worden op ruimtelijke ontwikkelingen. Het wordt duidelijker waar iets wel of niet mogelijk is en welke grondslag er is om ontwikkelingen toe te staan of juist niet.

1.6 *Het stelt de gemeenteraad in de gelegenheid om het beleid rondom de omgang met gebouwd erfgoed te verankeren en maakt de aanwijzing van gemeentelijke monumenten mogelijk.*

De gemeenteraad krijgt met het raadsvoorstel alsook de beleidsnotitie inzicht in de manier waarop we als gemeente kunnen en willen omgaan met het gebouwde erfgoed en de procedure die gevolgd (moet) worden om gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Ook de achtergrondinformatie die van belang is bij de aanwijzing van monumenten komt aan de orde en informeert de raad over diverse zaken, waaronder de rechten en plichten voor eigenaren en wetten die van belang zijn. In de bijlage is de groslijst van potentiële gemeentelijke monumenten toegevoegd.

Kanttakeningen

- 1.1 De structurele middelen voor een subsidie ten behoeve van gemeentelijke monumenten zijn nog niet aangevraagd, maar op het moment dat duidelijk is wat we hebben, wat we willen beschermen en welke taken daarbij horen, is beter te beoordelen waarom er budget gewenst is voor de uitvoering van het beleid alsook wat de hoogte is van het benodigde budget. Dan pas kan er vastgesteld worden hoe hoog de subsidie voor monumenteigenaren idealiter zou moeten zijn.

Middelen

In de begroting 2023 zijn incidentele middelen/budgetten voorhanden om de inventarisatie van gemeentelijke monumenten uit te voeren, de beoordeling van monumenten uit te voeren en kosten om de redengevende beschrijvingen uit te werken bij objecten die voldoende scoren om gemeentelijk monument te worden. Ook zijn de kosten voor het uitwerken van het beleid voor gemeentelijke

monumenten gedekt en is er incidenteel budget gereserveerd voor het maken van een erfgoedverordening. In 2023 of 2024 komt de keuze voor de hoogte van een structurele subsidie voor eigenaren van gemeentelijke monumenten (vanaf 2024 of 2025) aan de orde.

SDG's

Met beleid voor gebouwd erfgoed wordt een bijdrage geleverd aan de duurzaamheid binnen de dorpen en aan het optimale gebruik van de openbare ruimte en fysieke leefomgeving (goal 11). Ook ontstaat er op die manier een coherent beleid voor duurzame ontwikkelingen (goal 17), waarin cultureel erfgoed, en in het bijzonder gebouwd erfgoed, een rol speelt.

Evaluatie

Er zal een tussentijdse evaluatie plaatsvinden om te beoordelen of de uitvoering van de werkwijze omtrent de aanwijzing van gemeentelijke monumenten volgens planning verloopt. Deze zal plaatsvinden in september/oktober 2023. Hierover wordt u geïnformeerd.

Bijlagen

- Fokus op it ferline. Beleidsnotitie Gebouwd erfgoed 2023

Vertrouwelijke stukken ter inzage gelegd voor raadsleden

Groslijst potentiële gemeentelijke monumenten inclusief toelichting

Burgemeester en wethouders van de Gemeente Opsterland,
De secretaris,

De burgemeester,

Sandra van 't Hooge

Lex Roolvink

Team	: Ontwikkeling Ruimtelijk domein
Behandelend ambtenaar	: Aafke Bekkema
Telefoonnummer	: 0512 386 222
Emailadres	: aafke.bekkema@opsterland.nl

Ontwerp raadsbesluit

Raadsvergadering	: 3 april 2023
Agendapunt	:
Onderwerp	: Fokus op it ferline. Beleidsnotitie Gebouwd erfgoed 2023

De raad van de Gemeente Opsterland,
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 21 februari 2023,

besluit:

1. 'Fokus op it ferline. Beleidsnotitie Gebouwd erfgoed 2023' vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 3 april 2023,

De griffier,

De voorzitter,

Laura Meijer

Lex Roolvink